

WYSOKO SPECJALISTYCZNA PRODUKCJA SADZENIAKÓW ZIEMNIAKA NA PRZYKŁADZIE DWÓCH GOSPODARSTW W WOJ. POMORSKIM: AGRICO POLSKA SP. Z O.O. I POM-AGRO SP. Z O.O.

HIGHLY SPECIALIZED PRODUCTION OF POTATOES ON THE EXAMPLE OF TWO FARMS IN THE POMORSKIE PROVINCE: AGRICO POLSKA SP. Z O.O. AND POM-AGRO SP. Z O.O.

Diarmid Johnston¹, Agnieszka Płotka¹, dr inż. Tomasz Erlichowski²

¹Agrico Polska Sp. z o.o. ul. Staromiejska 7A, 84-300 Lębork

²IHAR-PIB Oddział w Boninie, Pracownia Nasiennictwa Ziemniaka
e-mail: agnieszka.plotka@agricopolska.pl

Streszczenie

Omówiono produkcję i działalność spółki AGRICO Polska Sp. z o.o. oraz gospodarstwa POM-AGRO Sp. z o.o. działających na terenie woj. pomorskiego w powiecie lęborskim. Działalność na terenie Lęborka i okolic spółki rozpoczęły w 2006 r. i specjalizują się w sprzedaży i produkcji sadzeniaków ziemniaka.

Słowa kluczowe: nasiennictwo ziemniaka, produkcja sadzeniaków, przedsiębiorstwa i spółki nasienne, ziemniak

Abstract

This work describes production and activity of company AGRICO Polska Sp. z o.o. and the farm POM-AGRO Sp. z o.o., both operating in the district of Lębork (Pomorskie province). The company operates in Lębork and surrounding areas since 2006 and its activity is focused on the sale and production of seed potatoes.

Keywords: enterprises and seed companies, potato, potato seed science, seed potato production

Region Pomorza Zachodniego i Po-brzeża Bałtyckiego od wielu lat specjalizuje się w produkcji ziemniaków. Przyczyniają się do tego korzystne warunki klimatyczne, glebowe i środowiskowe do uprawy tej rośliny, a w szczególności jej działu – produkcji nasiennej.

Niska strefa degeneracji ziemniaków związana z korzystnymi warunkami klimatycznymi (optymalne średnie temperatury i sumy opadów, duża liczba dni wietrznych, mniej korzystne warunki do rozwoju mszyc) predystynuje ten region do produkcji sadzeniaków, a z drugiej strony także do wysoko wydajnej produkcji towarowej odmian jadalnych i przemysłowych.

W regionie funkcjonuje także wiele dużych gospodarstw indywidualnych, szczególnie nasiennych, produkujących sadzenia-

ki. Oprócz rodzimych gospodarstw na trwałe umiejscowiła tu swoją produkcję hodowla będąca liderem na światowym rynku.

Jednym z prezentowanych gospodarstw w woj. pomorskim jest firma hodowlana AGRICO Polska, która mieści się w Lęborku i kontraktuje uprawę sadzeniaków na ponad 800 ha, z czego 150 ha to produkcja własna. Firma nastawiona jest na reprodukcję sadzeniaków i sprzedaż klientom na terenie Polski. Własne sadzeniaki uprawia i nadzoruje wyspecjalizowany podmiot, mający wieloletnie doświadczenie i znaczące sukcesy w produkcji najwyższej jakości materiału siewnego – firma POM-AGRO, która uprawia sadzeniaki we własnym gospodarstwie, a także dla kilku producentów sadzeniaków na łącznym obszarze ok. 400 ha. Rozlóg pól jest korzystny ze względu na zróżnicowanie

lokalizacji, co podnosi bezpieczeństwo fitosanitarne oraz ogranicza ryzyko nierównomiernych opadów/czynników atmosferycznych.

AGRICO Polska Sp. z o.o. jest spółką córką AGRICO B.V. – holenderskiej spółdzielni rolników zrzeszającej 800 członków i produkującej 360 tys. ton sadzeniaków rocznie. AGRICO B.V. jest globalną firmą z siedzibą główną w Emmeloord w Holandii oraz siedzibami w krajach europejskich i na całym świecie. Jako przodujący producent i hodowca ziemniaków w Europie AGRICO zapatrywała polskich rolników w sadzeniaki już w latach 80. XX w. W latach 90. dystrybucja odmian odbywała się poprzez sieć agentów. Odmiany AGRICO, wyróżniające się różnorodnością cech, okazały się bardzo popularne, czego skutkiem było utworzenie w 2006 r. na rynku krajowym AGRICO Polska Sp. z o.o., której głównym celem jest produkcja i sprzedaż sadzeniaków dostosowywanych do zmieniających się warunków i wymagań rynku.

AGRICO Polska jest wyspecjalizowanym producentem materiału siewnego, dostawcą wysokiej jakości sadzeniaków dla rolników, hurtowni, przetwórci, pakowni, konfekcjonatorów i innych odbiorców. Poprzez siostrzaną firmę naukową AGRICO Research w Holandii hoduje nowe innowacyjne odmiany ziemniaka, dostosowując się ciągle do zmieniających się warunków i wyznaczając nowe trendy proponujące bogatą ofertę odmian, które zaspokajają konsumenta końcowego i

dobrze sprawdzają się w polskim klimacie. Dzięki plantatorom starannie dobranym do współpracy można z powodzeniem rozmnażać odmiany dla klientów wymagających, nie tylko z segmentu ziemniaka chipsowego, frytkowego, sałatkowego czy skrobiowego, ale i konsumpcyjnego. AGRICO Polska, będąc częścią dużej, rozwijającej się hodowli nasiennej AGRICO NL, czerpie korzyści i dba o rozwój klientów, gwarantując im doradztwo, wsparcie techniczne i agrotechniczne.

• Dobór odmian dla klientów to podstawa

W zależności od rodzaju gleby, systemu nawadniania lub jego braku, a także kierunku produkcji AGRICO pomaga dobierać odmiany o parametrach technicznych, które najlepiej sprawdzą się w danym gospodarstwie. Przy problemach z suszą – ARIZONA, odmiana do każdej kuchni i pożądana przez pakownie – RANOMI, na wczesny zbiór – RIVIERA.

Dane techniczne o odmianach zbieramy z poletek zakładanych w Polsce, gdzie odmiany są sprawdzane i dalej monitorowane. Nasi klienci obecni są przy testowaniu odmian i uczestniczą w pokazie kopania, ocenie jakości i plonów. Wymieniamy informacje, doświadczenia i konsultujemy z ekspertami w Polsce, Holandii i Szkocji.

Dobór odmian to pierwsza decyzja każdego rolnika, ale doradzamy nie tylko klientom. Nasi plantatorzy sadzeniaków są również pod naszą czujną opieką.

Fot. 1. Monitoring plantacji (fot. O. Młynarczyk)

Fot. 2. Próbkę na poletku 1 m² po zakończeniu wegetacji. Ekspert ze Szkocji Stuart Wale trzeci z lewej (fot. A. Płotka)

- **Płodozmian i dobra kultura rolna**

Żelazną zasadą w płodozmianie jest powrót z uprawą sadzeniaków na to samo pole dopiero w piątym roku. Ten układ jest stosowany na wszystkich polach, a jeśli jest taka

możliwość, to okres rotacyjny trwa nawet i dłużej. Utrzymanie ziemi w dobrej kulturze, mającej wpływ na jej żyzność i strukturę, powoduje, że wysiłki włożone w uprawę owocują dobrym plonem i jakością.

Fot. 3. Wegetacja ziemniaków – wyrównany wzrost (fot. A. Płotka)

Fot. 4. Odmiana Markies w czasie wegetacji (fot. J. Naczka Stafińska)

- **Park maszynowy, najnowsze technologie w uprawie gleby pod ziemniaki**

Ziemniaki na sadzeniaki uprawia specjalistyczny podmiot POM-AGRO na 400 ha. Uprawa wymaga bogatego zaplecza technicznego: m.in. ciągników różnej mocy, kilku separatorów kamieni i sadzarek, również 3-rzędowych, maszyn do selekcji (pierwsze w Polsce), opryskiwaczy, aby wszystkie zabiegi były wykonywane na czas, rozsiewaczy i podsiewaczy nawozów, łociarek, 3 kombajnów ziemniaczanych, w tym 4-rzędowy kombajn samojezdny radzący sobie nawet w trudnych warunkach pogodowych.

- **Uprawa, mechanizacja i technika sadzenia**

Uprawa gleby pod sadzeniaki rozpoczyna się późną jesienią od orki, a wiosną przed sadzeniem ziemia jest spulchniana, odseparowuje się kamienie formuje redliny. Na gle-

bach lżejszych sadi się w 3 rzędowych zagonach, co ma wpływ na wyrównanie wielkości bulw i utrzymanie odpowiedniej wilgotności. Wszystkie sadzarki za pomocą podsiewaczy nawozów dostarczają składniki mineralne do bulw bezpośrednio podczas sadzenia, co ogranicza zużycie nawozów przy jednoczesnym zwiększeniu ich dostępności dla sadzeniaka. Ma to niebagatelne znaczenie także dla środowiska i niewątpliwie korzystny efekt ekonomiczny.

Całość materiału siewnego jest zaprawiana bezpośrednio przed sadzeniem, aby bulwy były chronione od momentu gdy trafią w ziemię. Nawozy NPK dobierane i wysiewane są precyzyjnie w momencie sadzenia również na podstawie zasobności pól określonej w sprawozdaniach z badań przeprowadzanych przez wyspecjalizowane jednostki. Zaraz po posadzeniu stosowana jest ochrona przed chwastami (zabiegi przedwiosenne).

Fot. 3. Sadzenie w 3-rzędowe zagony typu „bed”
(fot. A. Płotka)

Fot. 6. Sadzenie z podsiewaniem nawozu
(fot. A. Płotka)

- **Programy ochronne gwarantujące jakość bulw (w tym ochrony bulw w trakcie sadzenia)**

Bezwzględne zaprawianie bulw przed szkodnikami glebowymi i chorobami okresu wschodów (głównie rizoktoniozą) jest pierwszym elementem ochrony. Do ochrony fungicydami w czasie wegetacji stosuje się środki systemiczne, wgłębne i kontaktowe, a do ochrony przed wirusami – oleje mineralne i zabiegi insektycydowe, w tym 2-3-krotną selekcję negatywną na całości plantacji nasiennych. Użycie maszyn selekcyjnych pomaga w dokładnej analizie każdej plantacji nawet w latach, kiedy presja mszyc jest zwiększona. Rozmnażane są tu głównie wysokie stopnie PB, S, SE i E sprowadzane głównie z Holandii, ale też ze Szkocji.

Systematyczne lustracje polowe, monitorowanie zagrożeń, selekcja negatywna, próbki na polu dają gwarancję, że nic nie umknie naszej uwadze.

Pola w gospodarstwach nie są nawadniane, jednakże stosowane techniki sadzenia, utrzymujące właściwy poziom wilgoci zwłaszcza na etapie zawiązywania bulw, skutecznie zmniejszają ryzyko wystąpienia parcha zwykłego. Nie bez znaczenia jest także właściwy dobór pól i wcześniejszego nawożenia.

- **Technika zbioru bulw, mechanizacja i logistyka**

Dojrzałe bulwy zbierane są kombajnami wyposażonymi w stoły rolkowe, gdzie dokonywana jest wstępna selekcja. Zbiór odbywa się w odpowiednich warunkach pogodowych i bezpośrednio do skrzyniopalet, aby zachować

ich najlepszą jakość poprzez maksymalne skrócenie drogi sadzeniaka, zanim trafi do przechowalni. Główną zaletą tej techniki kopania jest unikanie obić i uszkodzenia skórki bulw. Unikanie obić i otarć jest decydującym czynnikiem w późniejszym długotrwałym przechowywaniu sadzeniaków i utrzymaniu ich wysokiej jakości oraz minimalizacji strat przechowalniczych.

Fot. 7. Kopanie 2-rzędowe bezpośrednio do skrzyń (fot. A. Płotka)

- **Uzyskiwane plony i sterowanie plonem**
Plon netto sadzeniaków do sprzedaży wynosi w warunkach gospodarstwa ok. 250-380 dt/ha w zależności od uprawianej odmiany. W uprawie sadzeniaków nie plon jest najważniejszy, lecz kalibraż bulw (w przedziale 35-55 mm). Desykacja przeprowadzana jest często w pełni wegetacji, jednakże przy optymalnej liczbie zawiązaných bulw kontrolowanej frakcji i dojrzałości skórki.

- **Technologia przechowywania, przygotowanie i dojrzewanie**

Całość materiału nasiennego przechowywana jest w skrzyniopaletach. Bulwy w skrzyniach trafiają do hal wyposażonych w systemy wentylacji. Najpierw jest proces osuszania bulw. Odpowiednia wentylacja w początkowej fazie jest kluczowym czynnikiem i rzu-

Fot. 8. Inwestycja w nową przechowalnię na 1100 t z nowoczesnym systemem wentylacyjnym i chłodniczym (fot. A. Płotka)

- **Wyzwania w produkcji materiału siewnego**

W związku z niskim poziomem wymienialności sadzeniaków w Polsce budowanie i wzrost świadomości rolników o zagrożeniach wynikających ze stosowania niekwalifikowanego materiału, zwiększającego zagrożenia fitosanitarne, redukującego plon i zamykającego rynki zbytu, jest jednym z głównych zadań, jakie stawia przed sobą AGRICO. Chcemy, by każdy rolnik traktujący swoje

tuje na cały dalszy okres przechowywania. Temperatura sadzeniaków jest obniżana stopniowo, ale nie więcej niż 0,5°C na dobę, aby uzyskać końcową wartość ok. 3,5-4°C. Utrzymanie optymalnej temperatury również wczesną wiosną, kiedy temperatura zewnętrzna rośnie, zapewniają agregaty chłodnicze.

Fot. 9. Agrico Research – nowa inwestycja w szklarnie (fot. A. Płotka)

gospodarstwo zawodowo korzystał z olbrzymiego potencjału, jaki niesie ze sobą kwalifikowany materiał siewny.

Kolejną ważną kwestią dla AGRICO, ale także dla rolnictwa w Polsce, jest otwarcie się na nowe rynki. Sukces eksportu do krajów takich jak Niemcy, Ukraina, Łotwa, Czechy, Austria czy nawet Turcja sprawia, że sadzeniak z Polski staje się pożądanym towarem o najwyższej jakości.